

ζωὴν τοῦ κόμητος. "Επειτα διὰ μιᾶς ἀνελογίσθη ὅτι ἦτο γελοῖον νὰ φωραθῇ τοιουτοτρόπως. Διὸ ἐξάδεισε τάχιστα ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν γωνίαν τῆς δύο τῆς Ἀγορᾶς τοῦ Σίτου καὶ γείνη ἄφαντος μετὰ σπουδῆς. Πλὴν δὲ Ροβέρτος τὴν διέκρινε καὶ σπεύδων τὸ βήμα τὴν κατέφθασεν ώς νὰ κατείχετο ὑπὸ ισχυρᾶς ἀνάγκης νὰ διμιήσῃ πρὸς αὐτήν. "Οτε δὲ ἔκεινη τὸν προσέβλεψε καὶ εἶδε πόσον ἦτο ωχρός:

— Τί ἔχετε; τὸν ἥρωτησεν.

Καὶ ἐσταμάτησεν. Τοτε ἐννόησεν πόσον ἀληθές ἦτο τὸ σκληρὸν γυναικεῖον αὐτῆς προσίσθημα!

Ἡ χαρίέσσα κεφαλὴ τοῦ Ροβέρτου ἐφαίνετο ἡλιοιωμένη καὶ τὸ νεαρόν του πρόσωπον εἶχε διὰ μιᾶς γηράσει, ώς νὰ τὸ εἴχον κκτασπαράξει οἱ σύνυχες τῆς λύπης.

Ἡ ἀπάντησίς του ἦτο σχεδὸν κραυγή:

— "Ω! ἀν ἔγνωριζετε!..

Καὶ ἤρχισεν αἴφνης νὰ βαδίζῃ ώς ἀνθρώπος ὅστις βλέπει παρερχόμενον τὸν χρόνον καὶ φοβεῖται.

Ἡ Γιλέρετη, ὅτις πρὸς ὀλίγους ἦθελε νὰ τὸν ἀποφύγῃ, τῷρα τὸν παρηκολούθιεν. Εἶχε μαντεύσει καλῶς, ναὶ συμφορά τις εἶχεν ἐνσκήψει· ἀλλ' δποια συμφορά;

Κατήρχοντο τὴν γηραιὰν δύὸν τῶν Κωδώνων, εἰς ἣν αἱ μέλαιναι ἐκ τῆς πολυκαριότας οἰκίαι ἀπέδιδον ὄψιν μεσαιωνικήν, ἵσαν δὲ μόνοι, δτε διὰ μιᾶς ἀκούσας ἐκεῖ τὸν κύδωναν ναοῦ κρουόμενον πενθίμας δὲ Ροβέρτος ἐφρικίσει τόσον, ὥστε ἡ Γιλέρετη ἐφοβήθη.

Ο νέος κατέπνιξεν ἔνα λυγμὸν ἀνερχόμενον εἰς τὸν λάρυγγά του καὶ εἶπε μετὰ σπουδῆς:

— Μου κάμνει κακὸν αὐτὸς δὲ ἥχοι! Έλατε!

Καὶ ὀδεύσεν ἐν τάχει πρὸς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου.

(Ἐπειτα συνέχεια).

Η ΑΝΔΡΕΙΑ

Κατὰ τὸν στρατηγὸν Θύλασσελένη

Περιέργον καὶ ἐν πολλοῖς πρωτοτυπωτάτην μελέτην ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἐν ἔγγλικῷ περιοδικῷ δικλεινὸς νικητῆς τοῦ Τέλ-Ξ-Κεβίρ περὶ τῆς ἀνδρείας, ἣν χαρακτηρίζει ώς τὸ πτευματικὸν ἀρτιστοιχον καὶ τὸ ισοδύναμον τῆς ἐντελοῦς γνωστής εὐεξίας. «Ἐκ πείρας γυνώσκω, ἐπάγεται δὲ στρατηγός, δτε οἱ ἔξεχοντές πως ἐπὶ ἀνδρεῖξ ἀπολαύσουσι πάντοτε καὶ ἔξαιρέσουσι σωματικῆς ὑγείας. Οὔκοθεν ἐννοεῖται δτε ὑπάρχουσιν οὐχ ἡττον καὶ ἀσθενεῖς ἢ ὑποχονδρικοί, οἵτινες εἶνε ἀληθεῖς ἥρωες. Σπανίως ἀνθρώπος ἐκερτύσσεν διστονίαν καὶ ἥθικὸν θάρ-

ρος Γουλιέλμος δὲ Γ', οὗ δὲ βίος ὀλόκληρος ὑπῆρξε διηνεκής πάλη ἀδημάστου θελήσεως κατὰ σαθροῦ σωματικοῦ ὄργανισμοῦ παιδιόθεν ἐνόπει, ἀλλ' ἡ ἐν αὐτῷ ζώσα φλογερὰ ψυχὴ κατέβαλλε πάντοτε τὰς σωματικὰς ἀλγηδόνας καὶ τὴν φυσικὴν ἀσθένειαν.

Δὲν ἐπιχειρῶ λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀνδρείας, ἔξακολουθεὶ δὲ Ἀγγλος στρατηγός, ἀποκνῶν πρὸ τοιούτης ψυχολογικῆς πραγματείας. Θὰ περιορισθῶ εἰς τὴν ἀναγραφὴν ἀτομικῶν τινῶν παρατηρήσεων, παρατηρῶν εὐθὺς ἔξι ἀρχῆς δτε ἡ στρατιωτικὴ ἀνδρεία ἀποτελεῖ αἰσθηματικὸν ἀντελῶς διακεριμένον τῆς ἐπιδεικτικῆς γενναιότητος, τῆς κοινῶς μαρτυρουμένης παρὰ τῶν πολλῶν ἐν τῷ βίῳ. Ἄξεστος χωρικὸς μὴ ὑποχωρῶν ποτε ἐνώπιον τῆς πυγμῆς οἰουσθήποτε, μονομάχος ἀθορύβως ὑποστὰς πλειστάκις τὸ πῦρ τοῦ ἀντιπάλου του, δυνατὸν νὰ ἀποδειλιάσωσιν ἐπονειδίστως ἐνώπιον τοῦ ἔχθροῦ, ἐν σπουδαῖς μάχῃ. Οἱ ἥρωες εἰσὶ συγκεκροτημένοι διαφόρως αὐτῶν, οὓς ἐνίσχυει μόνη ἡ ματαιοδοξία. Στερήσατε αὐτοὺς τῶν θεατῶν καὶ θὰ ἴδετε τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν ἔξαφνιζομένην δίκην καπνοῦ. Ἐνθυμοῦματικόν τινα τοιούτον ἔχοντα χαρακτήρα, δὲν ἐπανειλημμένως εἰδόν ἀφειδῶς ἔκτιθέμενον εἰς τὸ ἔχθρικὸν πῦρ. Νύκτα τινὰ ἀνετέθη αὐτῶν ἐπικινδυνωτάτη τις ἔφοδος. Τὸ ἐγγείρημα ἀπέτυχε καὶ αἱ ἀπώλειαι ἡμῶν ὑπῆρξαν σημαντικαῖ. Ἐμαθον δτε δὲν λόγῳ ἀξιωματικὸς ἐπεσεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Κομισθέντων τῶν πτωμάτων εἰς τὸ στρατόπεδον, ἀπῆλθον ἵνα πκρακολούθησαν τὴν κηδείαν των, δτε αἴφνης βλέπω αὐτὸν ἐνώπιον μου σῶν καὶ ἀβλαβῆ. Μοὶ ἀφηγήθη πῶς ἐπωφελθεῖς τοῦ σκότους δίεσφυγε τὸν ἔχθρον, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ἡμῶν. Ἀλλὰ μετά τινα ἔτη ἐπληροφορήθην θετικῶς δτε εἶχε καταλίπει τοὺς ὑπαύτους ἄνδρας, ἀσφαλισθεῖς ὅπισθεν θάρυμνων τινῶν. Καὶ τοῦτο διότι δὲν εἶχε θεατάς. Ἡτο ἥρως, ἔχων ἀνάγκην φωτὸς καὶ δημοσιότητος.

Συνήντησα πολλάκις ἀνθρώπους φυσικῶς ἀσθενεῖς καὶ ἀνευθεῖς θελήσεως, οἵτινες εἰδικιριῶς ἐπειθύμουν νὰ φανῶσιν ἀνδρεῖοι καὶ τοὺς δποιούς ἀγνωστος δαίμων εἶώθει πάντοτε εἰς τὰς ἐπικινδυνωτέρας τῶν θέσεων. Οἱ τοιοῦτοι ἀνδρεῖς δύνχνται νὰ συλλάθωσιν ἀξιοθάμαστα σχέδια, ἀλλ' ἀδυνατοῦται νὰ ἐπιτελέσωσιν αὐτά· μέχρι τελευταῖς στιγμῆς αὐταπατῶνται· ἀλλ' αἴφνης ἀποδειλιδοῦσι καὶ τρέπονται εἰς φυγὴν ἀτακτον. Ὑπάρχουσι καὶ χαρακτήρες φύσει ὅλως ἀπολογοι, ἀλλ' οἱ δποιοῖ δὲ ισχυρᾶς θελήσεως ἐπιβάλλουσιν ἐκυτοῖς ἀνδρείαν πειθαναγκαστικὴν καὶ ἐκτιθένται εἰς σοβχρούς κινδύνους, ἀγόμενοι ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας των. Ὁ στρατιώτης ἔξι δρματικούτου δὲν ἀποινίζει εἰς τοιούτους ἀρχηγούς.

‘Αλλὰ τόσον ισχυρὸν εἶνε παρ’ αὐτοῖς τὸ αἰσθημα τῆς ἀλαζονείας, ώστε ἐπὶ τέλους καταβάλλοντες πᾶσαν ἀντίστασιν. Εἰς ποιας ἡθικὰς βασάνους ὑποβάλλονται οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι ἀνθρώποι, ὅπως ἐπιτύχωσι τοῦ παθουμένου!

Ἐνταῦθα τίθημι καὶ τὸ ἐπόμενον ἔρωτημα: Ποῖος εἶνε ἄξιος μείζονος σεβασμοῦ μεταξὺ τοῦ κατορθοῦντος νὰ κατανικήσῃ βδελυρὰ ἔνστικτα καὶ τοῦ ἡρωϊζομένου ἀκόπως καὶ ἀσφαλῶς; Δυνατὸν νὰ σέβεται τις τὸν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκην ἀγαπητότερος ἀποβαίνει ὁ δεύτερος.

Οὐδὲν περιεργότερον τῆς μελέτης τῆς αἰφνιδίου δειλιάσεως, εἰς ἣν ὑπόκεινται διάλογοι στρατιώτης πρὸ τοῦ ἔχθρου. Συνήθως δὲ τοιούτος πανικὸς ἐνσκήπτει νύκτωρ. Εἰδὸν διάλογον μεραρχίαν διαλογισμοῦσαν ἐκ τοῦ φόβου, κυριολεκτικῶς, διότι ἔξηγέρθη αἰφνιδιως, κληθεῖσα ἐπὶ τὰ ὅπλα ἀναιτίως. (Ο στρατηγὸς Οὐολσελέϋ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπονοεῖ ἐνταῦθα ἐπεισόδιον τι, ὅπερ διεδραματίσθη ἐν Τὲλ-ελ-Κεΐρ, κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς Αίγυπτου ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Ἅξιωματικοὶ συνεπλάκησαν ἐκ τοῦ συστάδην πρὸς συναδέλφους των, ἔπεισαν νεκροὶ καὶ τραυματίαι λογικὰ δοτα, ἐν ὅλιγαις στιγμαῖς, μετεβληθησαν εἰς κτήνη μὴ ἔχοντα συναισθησιν τῶν ιδίων πράξεων.) Εἰδὼν πλησίον μου ἄξιωματικὸν παλαίστα λυσσωδῶς πρὸς στρατιώτην του, διὰ ὑπελάμβανεν ὡς ἔχθρον. Καταρρίψας τὸν ὑποτιθέμενον πολέμιον, ἔσυρε τὸ πολύκροτόν του καὶ ἐπυροβόλησε κατ’ αὐτοῦ, ἀλλ’ ἀντὶ τούτου ἐπλήγωσεν αὐτὸς ἔκυτὸν κατὰ τὸν πόδα.

Ἐκαστον ἔθνος, λέγει περαίτερω δ στρατηγὸς Οὐολσελέϋ, ἔχει ίδιάζοντα αὐτῷ τρόπον ἀνδρείας. Ο δρυπτικὸς καὶ φιλοκινδυνὸς Γάλλος, ικανὸς πρὸς πάντα ἡρωϊσμὸν ὅταν ἡ τύχη τῶν ὅπλων κλίνῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, μάχεται κάκιστα, ὅταν πεισθῇ διὰ πρόκειται νὰ ἡττηθῇ. Ο πιστὸς καὶ εὐπειθής, ἀλλ’ ἀμάθης Ρώσος στρατιώτης, δεικνύει ἐπιμονὴν ἐφάμιλλον πρὸς τὴν τῶν Ἀγγλῶν ὑφίσταται τοὺς μόχθους καὶ τὰς στρήσεις μεθ’ ὑπομονῆς ἀπερχμίλλου. Ἄλλα μεταξὺ τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν στρατῶν δὲ μᾶλλον ἀξιούμαστος ὑπὸ τὴν ἐποψὺν ταύτην εἶνε δ τουρκικός ἡ ἀνατροφή, οἱ νόμοι, τὰ ἥθη, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ θρησκεία τοῦ Τούρκου καθιστῶσιν αὐτὸν τὸν ἐπιφοβώτατον τῶν ἀντιπάλων.

Πολλάκις ἦκουσα λεγόμενον διὰ οἱ βραχύσωμοι εἶνε συνήθως γεννατότεροι τῶν ὑψηλοσώμων. Ἔγὼ δύναμαι νὰ βεβαιώσω διὰ μᾶλλον ἀφοίος στρατιώτης, διὰ ἐγγνώρισα, εἶχεν ἔξι ποδῶν ὑψος. Οὐδέποτε ἔκλινε κατὰ ἐν βῆμα, ὅπως ἀποφύγῃ σφαῖραν. Νύκτα τινὰ ἥτο ἐφιππος, ἔκτεθειμένος εἰς φοβερὸν πῦρ· εἶχον ἀνάγ-

κην νὰ δώσω αὐτῷ διαταγήν τινα καὶ διμιλῶν ἔτυχε νὰ ἐπιθέσω τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ὁσφύος του: «Πρόσεξε, φίλατα, μοὶ εἰπεν, ἐπληγώθην πρὸ ὀλίγου εἰς αὐτὸν τὸ μέρος» Καὶ ἡ συνομιλία ἐξηκολούθησεν, ώστε ἐπρόκειτο περὶ δήγυματος ἐντόμου. Ὁ ἀτρομός οὗτος μαχητῆς ἐκάλειτο σίρ Γέραλδ Γράχαμ.

Περαίνω τὸν λόγον διὰ ἐνός ἀνεκδότου. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀγγλου στρατηγοῦ, ὃστις ἐπιτίθεμενος κατὰ τῶν Γαδείρων ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατιώτας του: «Ἄγγλοι τρεφόμενοι ὅπως σεῖς μὲρος περὶ ἐπίκιω διὰ δὲν θὰ καταδεχθῆτε ποτε νὰ νικηθῆτε ἀπὸ ἀθλίους Ἰσπανούς τρεφομένους μὲ πορτογάλια μόνον.» Γάλλος συγγραφεὺς, ἀφηγούμενος τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο, θεωρεῖ αὐτὸν τρανὴν ἀπόδειξιν τῆς εὔτελείας τῶν αἰσθημάτων τῶν Ἀγγλοσαξῶν, μὴ δύναμένων νὰ εἰσακούσωσιν εὐγενοῦς τινος ἐπικλήσεως, καταχελῆδε τοῦ Ἀγγλου στρατηγοῦ ὡς ἀποταθέντος οὐχὶ πρὸς τὴν καρδίαν, ἀλλὰ τὸν στόμαχον τῶν στρατιωτῶν του. Τοῦτο, παρατηρεῖ δὲ λόρδος Οὐολσελένη μαρτυρεῖ ἀγνιστῶν τοῦ διακριτικοῦ στοιχείου τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, — ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ἡμετέραν ἴσχυν—τῆς ἐσχάτης ἡμῶν περιφρονήσεως τουτέστι πρὸς πᾶν διὰ διάθειον. Ὁ Ἀγγλος στρατηγὸς κατὰ βάθος ἥτο ἀνήρ εὐφυέστατος, γνωρίζων νὰ ἐπωφελῆται τῶν ἐλαττωμάτων καὶ τῶν προλήψεων τῶν στρατιωτῶν του.

K.

Η ΜΥΩΠΙΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ

Παρετηρήθη ἐπ’ ἐσχάτων φοβερὰ ἐπίτασις τῆς μυωπίας ἐν τοῖς Γερμανικοῖς σχολείοις. Περὶ ταύτης καὶ τῶν αἰτίων ἔξι ὅν προέρχεται τὸ κακὸν ἀναγινώσκομεν τὰ ἐπόμενα εἰς τὴν «Ἐπιστημονικὴν Ἐπιθεώρησιν.»

Εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις τῶν ἐν Γερμανίᾳ ἀγροτικῶν σχολείων δὲ ἀριθμὸς τῶν μυώπων παίδων οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὴν ἀναλογίαν 1 ἐπὶ τοῖς 100. Εἰς τὰς αὐτὰς τάξεις τῶν ἐν ταῖς πόλεσι σχολείων δὲ ἀναλογία ἀνέρχεται εἰς 2 μέχρι 3 ἐπὶ τοῖς 100. Εἰς τὴν ἔκτην τάξιν οὐδέποτε δὲ ἀναλογία εἶναι κατωτέρα τῶν 4 ἐπὶ τοῖς 100· τέλος εἰς τὰς ἀνωτάτας τάξεις ἀνέρχεται εἰς τὸν καταπληκτικὸν ἀριθμὸν 50 ἐπὶ τοῖς 100, διὰ ἐνίστε καὶ ὑπερβαίνει. Η γενομένη ἐξέτασις τῆς ὁράσεως ἐπὶ ἐκατοντακινδύνων μαθητῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀπέδειξεν διὰ οὐ μόνον δὲ ἀναλογία τῶν μυώπων αὐξάνει κατὰ τὴν ἀνιούσαν σειρὰν τῶν τάξεων, ἀλλὰ καὶ διὰ βαθμὸς αὐτὸς τῆς μυωπίας καθιστᾶται ἐν τάχει μεγαλείτερος.